

Vaticinis sobre l'ensenyament

Aquest any es compleix el centenari del naixement de Josep Maria Corredor (Girona, 1912 - Perpinyà, 1981). Exiliat des de 1939, Corredor es va doctorar en lletres a Montpeller amb una tesi sobre Joan Maragall, però és conegut sobretot per *Conversations avec Pablo Casals*, una obra que ha estat traduïda a una dotzena d'idiomes. Avui volem parlar d'un text inclòs al seu recull titulat *Homes i situacions*, editat el 1976 per Selecta. Publicat fa trenta-sis anys, quan el Ministerio de Educación y Ciencia acabava d'implantar l'Educació General Obligatoria, *Consideracions sobre «l'estudi»* resumeix en nou pàgines l'estat de l'ensenyament a la Catalunya actual. Amb informació, reflexió i independència, Josep Maria Corredor va endevinar els nostres problemes abans que ningú sentís a parlar de crèdits de síntesi ni d'aules d'informàtica.

Corredor no posa l'èmfasi en l'ensenyament, sinó en l'estudi, és a dir, en «l'esforç mai fàcil ni còmode», sobretot en aquesta època de «nens aviciats» davant el «devesall de facilitats i sol·licitacions» propi de «l'actual civilització dels gadgets» (escrit abans de l'adveniment dels mòbils, de la Wii i d'internet: ja ho va veure a venir). Per tot plegat, els estudiants s'instal·len en una «tranquil·la ignorància». El text també dedica un advertiment als pares que volen fer estudiar els seus fills encara que no mostrin cap interès pel coneixement. Com que l'EGB no era més que la imitació del sistema francès, Corredor analitza els canvis introduïts a París i encerta el nostre futur. Aleshores s'acabava d'implantar a França l'ensenyament primari fins als onze anys i l'increment de l'ensenyament mitjà fins als setze (el que anys després anomenaríem ESO). Els resultats, que tenim a la vista, Corredor els preveu als anys setanta: «El descens progressiu del nivell de les classes.» O, dit amb més finesa, «l'anivellament al nivell més baix». Avui parlem de Josep Maria Corredor, però ell no devia pas ser l'única persona lúcida del país. Aquesta tradició il·lustrada, però, va ser ignorada pels dissenyadors de la nova arquitectura de l'ensenyament, que encara ens volen fer creure que el fracàs escolar es mesura en el percentatge de suspensos, i no pas en el baix nivell de coneixements dels que aproven.

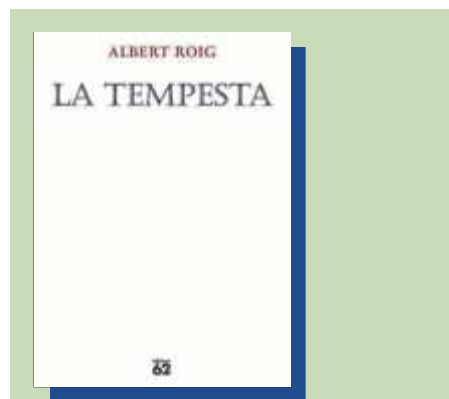
Lleugers, tan sols pètals

Nou llibre d'Albert Roig, l'investigador en poesia

JORDI LLAVINA jllavina@presencia.cat

En l'epíleg del llibre *A l'encesa*, el que precedeix aquest, Xavier Lloveras afirmava que «Albert Roig torna cada vegada més a les coses essencials, bàsiques, originàries». La investigació que, des de fa més de trenta anys, l'autor realitza sobre el llenguatge i el fenomen de la poesia és extraordinària, i aquí, com en el llibre anterior, se centra, en efecte, en l'essència de les coses. Una tempesta genera un estat de mutació en la naturalesa i de torbació en l'ànim de l'home. Les grans tempestes són, també, avisos de perill: la mort per aigua és, com ens va ensenyar Eliot reprenent Shakespeare, una de les més tràgiques que puguem imaginar.

Al meu entendre, la consecució més notòria de *La tempesta* és fer del viure i de la literatura una única realitat. Una realitat, certament, complexa, plena de tensions. Aquest és un llibre de plena maduresa. La paraula, el concepte, hi brillen com si els acabéssim de descobrir ara mateix. Fixeu-vos en la gran quantitat de versos que utilitza Roig per referir-se a la degradació i a la corrupció de la vida —ell que ha traduït Yeats; ell que aquí es proposa d'imitar un poema de Lowell, i que, per tant, sap quin pa s'hi dona. En un dels poemes, el protagonista llença un condó fet servir, i unes formigues afamades, «missatgeres

«LA TEMPESTA»

Autor: ALBERT ROIG
 Editorial: EDICIONS 62
 Pàgines: 120
 Preu: 16 €

L'obra guanyadora dels Jocs Florals 2011, un poemari que ret homenatge a dos grans creadors com Rilke i Shakespeare

ALBERT ROIG

(Tortosa, 1959) és poeta, assagista, traductor i professor de l'Institut del Teatre de Barcelona. Amb *La Tempesta* va rebre el guardó Jocs Florals de Barcelona 2011. No havia publicat poesia des del 2007 amb *A l'encesa*

NOVETATS EDITORIALS

«LA POESIA DE L'INFINIT»

Autor: DAVID JOU
 Editorial: VIENA
 Pàgines: 184 / Preu: 16,90 €

En un temps en què ja hem pogut comprovar que la Terra és massa petita per a les nostres desmesurades

ambicions, *La poesia de l'infinit* és un llibre necessari per reflexionar amb rigor sobre la petitesa còsmica de l'espècie humana des dels diversos àmbits de la ciència i l'esperit. David Jou (Sitges, 1953), físic i poeta, és catedràtic de física de la matèria condensada a la UAB.

«LA VIDA PER RAIL»

Autor: RAMON ERRA
 Editorial: PROA
 Pàgines: 176 / Preu: 17,90 €

La vida, dalt d'un tren, es veu d'una altra manera. Puja un desconegut i us explica el seu drama. Arribeu a una estació i us hi trobeu un personatge. El rail, la vida, us té encarrilats, no podeu canviar l'itinerari, però podeu baixar abans. La ciutat que deixeu enrere us entristeix, ho espereu tot de la ciutat d'arribada. Aquest recull de contes va guanyar el premi Mercè Rodoreda 2011.

Albert Roig publica *La Tempesta*, un homenatge a Rilke i Shakespeare. / JUANMA RAMOS

Roig sembla que neixi d'una forma no predefinida, i amaga un subtil treball rítmic. Fa pensar en el que va desplegar en la seva poesia William Carlos Williams, per exemple. Però per a mi el més admirable de l'obra del tortosí és la capacitat que té per encararnos amb determinades paraules, que agafen, a la pàgina, una volada sorprenent. Això, és clar, cal unir-ho a la sensibilitat per trobar imatges delicades, punyents, com la que usa Pròsper en adreçar-se a Ariel: «I buit / de tu, penjat d'un fil el drap de l'ànima.» I tantes altres, que revelen l'alè més fondo del geni poètic: «És això vellesa. Oferir-se a la terra, nu. / El nin que vaig ser, nu a la platja de les petxines. / Els meus cabells eren jacints, florien.» Semblen paraules extretes d'un poema de Quasimodo. En algun altre moment, aquest mateix poema pot dur a la memòria la comovedora *Elegia a Rafel*, de Sagarra. En el vers de Roig, la bellesa conviu amb allò que és execrable o feridor.

No hi ha en el Roig madur embelliment gratuït ni ornaments de cara a la galeria. El vers, afuat, busca l'essència. Per aquí hi passen infinitat de poetes: Shakespeare, Auden, Rilke, Guimarães Rosa, Riba, Carner, Andreu Vidal... Aquests i força més –poetes i versos– ajuden Roig a consolidar encara més el seu món, a fixar-ne la fondària. Amb la lliçó de fons, incontrovertible: naixem per desaparèixer. «El vent frega els arbres i els cors / i mor.» Aquest vent, que s'esllangueix... «Som tan lleugers, / tan sols pètals / d'olor.»

del no-res», n'aprofiten el suc. Els versos són plens de detalls, de senyals, i el diàleg amb la tradició és constant: el mèrit de Roig és que darrere les seves picades d'ullet o les seves imitacions, darrere les seves traduccions o els seus homenatges, no hi ha gota d'academicisme, sinó una necessitat autèntica, la que sorgeix de la mateixa recerca. És un investigador en poesia, com Manuel Guerrero va anomenar Foix.

Els primers poemes se centren en el seu personal sentiment del Brasil, i despleguen

unes imatges formidables de pesca i entenebriment. La mort, malgrat l'espectacle exuberant i inextingible de la vida, sempre ens sotja, a punt per esborrar-nos del mapa, com si fóssim una taca de color: «La fusta, les conquilles, les robes dels pescadors, tot ho esblaimen, el sol i la sal i la pluja.» Aquella pluja que en el vers d'Estellés feia remor a les conilleres, aquí se sent «contra la palla». El nom de les arts de pesca significa «gelosia» –aquesta primera part, caldria llegir-la després de la primera de *A l'encesa*–. Cada poema d'Albert

«LA DONA QUE ES VA PERDRE»

Autor: MARINA ESPASA
Editorial: EMPÚRIES
Pàgines: 256 / Preu: 16 €

L'Àlicia és una arquitecta sense ànims que coneix un topògraf tímida i amb ulleres de pasta

que li roba el cor. Però l'Artur i la Júlia, els socis del despatx de l'Àlicia, estan convençuts que el topògraf és un talp, un espia d'un altre món que ha vingut a cartografiar el nostre. Quan el topògraf fa un bot i salta per la finestra, l'Àlicia decideix fiar-se de la seva intuïció i seguir-lo.

«EL QUADERN DE LES VIDES PERDUDES»

Autor: SILVESTRE VILAPLANA
Editorial: BROMERA
Pàgines: 192 / Preu: 19,95 €

Un assasí sense identitat i una xiqueta desapareguda. Un bibliotecari vell que pateix

buits de memòria i que es veu obligat a vendre els seus llibres per subsistir. I, per damunt de tot, l'hoste, l'ésser que domina l'ancià en les hores en què perd el control. Novel·la de trames subtilment entrelaçades guanyadora del premi Alfons el Magnànim València de Narrativa 2011.

«PROJECTE ICTIVELA»

Autor: PAU JOAN HERNÁNDEZ
Editorial: RDCR
Pàgines: 284 / Preu: 9,85 €

Una colla d'amics assumeix un doble repte: construir un submarí propulsat amb energia eòlica i solar i demostrar que

funciona fent un llarg viatge des del port de Vilanova i la Geltrú fins a un port finlandès. Escrita a la manera de les millors novel·les de ficció científica, *Projecte Ictivela* suposa una renovació actualitzada de les novel·les d'aventures com les entenia Jules Verne.